

*Karmela Popović
Ana Lepee Mahić*

INTEGRACIJA DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU U KRAĆI PROGRAM RITMIKE I PLESA U DJEČJEM VRTIĆU „SIGET“

*„Dijete je u stanju da od nekoliko tonova stvori svoje melodije,
s nekoliko boja svoje sličice, tako će po vlastitoj intuiciji
od nekoliko pokreta oblikovati svoje male plesove.“*

Ana Maletić, „Pokret i ples“

1. UVOD

U ovom radu želimo prezentirati rad kraćeg programa ritmike i plesa s djecom predškolske dobi koji se provodi dva puta tjedno po 45 minuta u dječjem vrtiću „Siget“ a verificiran je od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta 2006. godine.

2. PROGRAM I SADRŽAJ

Program se provodi u području tjelesnog razvoja djeteta, a namijenjen je prije svega djevojčicama u dobi od 3 do 6 godina, koje su raspoređene u dvije različite dobne skupine: mlađa skupina (3-4 godine) i starija (4-6 godine). Ukupno je uključeno 35 djevojčica iz 7 odgojnih skupina. Cilj programa je kvalitetno provesti vrijeme u glazbi, plesu i igri, razvijati ljubav prema plesu i pri tome se dobro zabaviti.

Osnovni kriterij pri odabiru vježbi je klasifikacija prema njihovom potencijalnom utjecaju na razvoj pojedinih osnovnih motoričkih sposobnosti kao što su fleksibilnost, jakost, ravnoteža, brzina i koordinacija. Za svaku navedenu kategoriju osmišljavamo vježbe i igre:

FLEKSIBILNOST: „iglica, kuglica, šaraf“, „košarica“, „brodić“

JAKOST: „balon“, „dvije prijateljice“, „provlačenje ispod mosta“

RAVNOTEŽA: „hodanje s vrećicom na glavi“, „let pčelice“, „berem cvijeće“, „spas na jednoj nozi“

BRZINA: „dobro slušaj glazbu“, „lastavice lete na granu“, „brza zmijica“, „paukići“

KOORDINACIJA: „širi-skupi“, „korak-dokorak“, „kipovi“

Bitan dio sata ritmike također je i rad na osmišljavanju koreografija odnosno plesova. Koreografija se sastoji od raznih elemenata plesa koje djevojčice uče odvojeno i postepeno tijekom godine. Pokreti su vrlo jednostavni, više puta se ponavljaju i ne

smiju se prebrzo izmjenjivati. Više se obraća pažnja na različite formacije i njihove izmjene. Formacije su nam bitne u koreografijama i na satovima vježbanja jer je nemoguće pokrete i ples provoditi na jednom mjestu, nego treba iskoristiti cijelu dvoranu tj. prostor za vježbu. Tako koristimo formacije kao što su „ravne linije“ (kolona, vrsta), „krug“ (formacija koja je djevojčicama najpoznatija i najlakša) te „oblik slova S“ („zmijica“). Koreografiju osmišljavamo u suradnji s djecom, posebno se potiče i uvažava inicijativa djece oko izbora elemenata koreografije i imenovanja plesa (*Pahuljice, Cvjetići i leptirići, Stonoga* i sl.). To je nešto što djevojčice najviše vole i čemu se najviše vesele, prvenstveno zato jer upravo koreografiju izvode na priredbama gdje će ih gledati roditelji, bake, djedovi i prijatelji. Ples im daje osjećaj važnosti i posebnosti, veliku motivaciju za daljnje vježbanje i usavršavanje. Često djevojčice ne žele ništa drugo ni raditi na satu nego samo koreografiju jer im je jako bitno da to dobro nauče i uvježbaju kako bi na nastupu bile što bolje, a s druge strane to je nešto što ih stvarno ispunjava i čini ih sretnima. Tijekom pedagoške godine osmišljene koreografije prezentiramo na raznim manifestacijama kao što su *Dani dječjih vrtića, Darujmo djeci kazalište, Djeca djeci* te našim završnim svečanostima.

3. MOJE ISKUSTVO U RADU S DJECOM S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU UKLJUČENIH U PROGRAM RITMIKE I PLESA

U pedagoškoj godini 2012-2013. u dječji vrtić „Siget“ upisano je 26-ero djece s teškoćama u razvoju. Prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, „Siget“ je vrtić s najviše integrirane djece s teškoćama u razvoju u Republici Hrvatskoj.

Iako je kraći program ritmike i plesa osmišljen za djecu urednog razvoja, u posljednje tri godine u program uključujemo i djevojčice s teškoćama u razvoju.

U program ritmike prva se uključila četverogodišnja djevojčica kojoj je dijagnosticiran *Downov Syndrome*. Kao voditelj ritmike našla sam se pred velikim izazovom ne znajući što sve mogu očekivati. Informacije o djevojčici dobivala sam najviše od roditelja, njenih odgojiteljica i članova stručnog tima (psiholog, pedagog). Prvi pokušaji suradnje s djevojčicom bili su prilično jednosmjerni i zbunjujući. U početku bi često odbijala sudjelovati u radu. Uz svu volju i individualni pristup ponekad nisam uspijevala pridobiti djevojčicu na suradnju. Najčešće je sjedila na strunjači u kutu dvorane, gledala u pod, nije reagirala na moje riječi. Dešavale su se situacije da sam cijeli sat posvećivala samo njoj kroz individualni pristup, a nisam uspijevala dobiti suradnju. Osjećala sam se nemoćno i zbunjeno jer se nalazim na potpuno nepoznatom „terenu“. Brinula me i činjenica da cijelo to vrijeme zapostavljam ostale djevojčice koje željno očekuju nove igre i plesove.

Roditelji djevojčice su u početku bili prisutni na satovima ritmike kao promatrači koji su povremeno verbalno poticali djevojčicu na suradnju što je dodatno ometalo rad

skupine. Odlučila sam razgovarati s roditeljima te sam predložila majci da slijedeći put boravi s nama na ritmici i vježba zajedno s njom. Majka je bila prisutna sljedećih nekoliko satova, ali ni ona nije uspijevala motivirati djevojčicu na sudjelovanje.

U tim trenucima razmišljala sam o odustajanju jer mi se činilo da se djevojčicu previše forsira, a ne pokazuje interes. Roditelji su bili jako motivirani i uporni da djevojčica i dalje bude uključena u program te pokazivali veliki interes za suradnju. Kroz razgovor s roditeljima pomogli su mi u razumijevanju njenih potreba i mogućnosti u odnosu na njenu dijagnozu.

Ustrajnim radom, nakon nekog vremena te odgovarajućom motivacijom djeteta dolazi ipak do vidljivog pomaka. Postepeno djevojčica na satovima ritmike ostaje sama, bez majke te počinje pokazivati interes za pojedine plesove („*Hokey Pokey*“, „*Bubamarac*“...) i plesne igre („*Kipovi*“).

Još uvijek nije bila prisutna verbalna komunikacija, no s vremenom razvija povjerenje i prihvaća fizički kontakt često tražeći moju ruku kao pomoć (ples u paru, stajanje u formaciji kruga i sl.). Program sam prilagođavala njenim mogućnostima.

Uključivanje djevojčice u program bio mi je veliki izazov, dodatno sam se educirala, redovito informirala kod roditelja te odgojiteljica o ponašanju djeteta. U tom periodu stručno sam se usavršavala u području Montessori pedagogije što mi je dodatno pomoglo u radu.

Kod ostalih djevojčica me je fasciniralo to što su one djevojčicu s teškoćom u razvoju prihvaćale od samog početka. Rado su je uključivale u igru i ples ako je ona to željela, pomagale joj pri oblačenju dresa, papučica. Bile su velika podrška djevojčici, a i meni kao voditeljici. Roditelji su jako zavoljeli program ritmike te su bili jako ponosni na uspjeh svog djeteta. Primjećivali su napredak.

Djevojčica je s vremenom počela pokazivati duži interes za ples, imala je veću pažnju i koncentraciju. Iako se dešavalo da ponekad ne bi došla u vrtić, sat ritmike nikako nije propuštala. Napredovala je u tjelesnom i psihomotornom razvoju (stajanje na jednoj nozi, samostalno hodanje po suženoj površini - švedska klupa...). Dolazila je na ritmiku s osmijehom. Napredak kod djevojčice primjećuju i odgojitelji u matičnoj skupini. Kroz vlastiti trud i rad te česte pohvale djevojčica razvija veće povjerenje i samopouzdanje što je najviše dolazilo do izražaja u interakciji s ostalim djevojčicama. Na završnoj svečanosti ponosno sudjeluje u nastupu izvodeći od početka do kraja sve osmišljene koreografije kao i ostale djevojčice.

4. ZAKLJUČAK

Kroz ovo pozitivno iskustvo i osjećaj ponosa na postignuti rad i sama sam ojačala samopouzdanje što me potaknulo na uključivanje i drugih djevojčica s teškoćama u razvoju u kraći program ritmike i plesa.

Ove pedagoške godine u program ritmike integrirali smo još dvije djevojčice s teškoćama u razvoju. Obje prate program u skladu sa svojim mogućnostima.

Jedna djevojčica ima *Russel-Silverov Syndrome*. Roditelji su je uključili u kraći program ritmike i plesa na njezinu inicijativu te je izuzetno motivirana za ples. Njihova očekivanja su u skladu s mogućnostima djevojčice, oduševljeni su programom te načinom pristupa prema djeci s teškoćama u razvoju. Posebno im je drago da je djevojčica u skupini lijepo prihvaćena te da se bavi tjelesnom aktivnošću.

Druga djevojčica ima *Jeuneov Syndrome*. Roditelji su također vrlo zadovoljni što imaju mogućnost uključiti svoju djevojčicu u dodatnu aktivnost kao što je ritmika. Djevojčica rado pohađa satove ritmike, pokazuje veliki interes i upornost.

Entuzijazam roditelja te osmijeh djevojčica daju mi dodatni poticaj u radu.

Kroz dosadašnja iskustva uključivanja djece s teškoćama u razvoju u program ritmike i plesa, spoznala sam da samo uz puno ljubavi, upornosti, truda i strpljenja možemo promijeniti sebe i svijet oko sebe. Možemo pružiti slobodu sebi i drugima da budemo to što jesmo, da istražujemo svoje potencijale, mijenjamo i nadopunjujemo svoja znanja, otkrivamo i propitkujemo novo i nepoznato. Ključ uspjeha leži u uvažavanju, potpori i zajedničkom putovanju kroz život.

5. LITERATURA

1. Maletić, Ana (1983) Pokret i ples, (teorija, praksa i metodika suvremene umjetnosti pokreta). Zagreb: Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske.
2. Ivanković, Aurelija (1980) Tjelesni odgoj djece predškolske dobi, Školska knjiga.
3. Greenspan, Stanley I., Wieder, Serena (2003) Dijete s posebnim potrebama. Ostvarenje.
4. Marjorie, J. Kostelnik, Esther Onaga, Barbara Rohde, Alice Whiren (2004) Djeca s posebnim potrebama - priručnik za odgajatelje, učitelje i roditelje. Zagreb: EDUCA.
5. Jensen, Eric (2004) Različiti mozgovi, različiti učenici - Kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire. Zagreb: EDUCA.